

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Потенціал і розвиток підприємства
Викладач	Наталія СИСОЛІНА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»
Контактний телефон викладача	+38(066)-178-29-43
E-mail:	natlsysol@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 години, практичні заняття – 28 години, самостійна робота – 64 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2025.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні, але ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач володіє знаннями з Економіки підприємства, Міжнародних економічних відносин, Фінанси, гроші та кредит, Управління бізнес-процесами

1. Мета і завдання дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Потенціал і розвиток підприємства» є забезпечення здобувачів вищої освіти комплексом знань, умінь та навичок, необхідних для застосування в професійній діяльності у сфері оцінювання потенціалу (дослідження процесів, що відбуваються на підприємстві, методи оцінки вартості бізнесу).

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку фахівців та їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці;
- набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо застосування в практичній діяльності забезпечення ефективності потенціалу підприємства;

- оволодіння системною методологією пошуку й прийняття оптимальних факторів забезпечення потенціалу підприємства, забезпечення розуміння ними аналізу і оцінки потенціалу підприємства та його складових елементів;

- ознайомлення з технологією і методикою системи управління структурою потенціалу підприємства на різних рівнях, включаючи дослідження конкурентного ринку і аналіз діяльності підприємства в умовах впливу зовнішнього і внутрішнього середовища для обґрунтованого вибору раціональної стратегії розвитку підприємства.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

- знання з теоретичні основи техніко-економічного аналізу для проведення оптимізації структури потенціалу підприємства для підвищення його конкурентоспроможності; принципи оцінної діяльності на ринку в умовах конкуренції; методологію аналізу потенціалу підприємства; фактори забезпечення розвитку потенціалу підприємства; системи управління потенціалом підприємства на ринку; особливості конкурентних стратегій в Україні

- навички з аналізу і розв'язання теоретичних і практичних завдань щодо забезпечення оціночній діяльності складових елементів потенціалу підприємства для раціонального управління його розвитком; розробляти та реалізовувати стратегії розвитку підприємства

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотукаїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркоких навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
1	Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства Потенціал підприємства як економічна категорія. Модель потенціалу підприємства. Характеристика видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси (за об'єктами дослідження; за ступенем реалізації; за сферою реалізації; за принципом ієрархії; за функціями управління). Структура потенціалу	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 3. Презентації індивідуальних завдань 4. Пройти тест в Moodle

	підприємства та його складові потенціалу. Графоаналітична модель потенціалу підприємства		
2	Тема 2. Формування потенціалу підприємства Потенціал підприємства як економічна система, з точок зору ресурсної концепції (як сукупність ресурсів та зв'язків між ними), функціональної (як сукупність функцій, які забезпечують реалізацію здібностей і можливостей), ресурсно-цільової (як сукупність ресурсів та здібностей щодо досягнення певних результатів, цілей) та інших концепціях. Загальні підходи щодо формування потенціалу підприємства (Системний, Маркетинговий, Функціональний, Відтворювальний. Інноваційний, Нормативний, Комплексний, Інтеграційний, Поведінковий тощо) Основні фактори та передумови формування та розвитку потенціалу підприємства. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
3	Тема 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства Сутність та рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Діагностика конкурентних сил. Методи оцінки Конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Стратегічний аналіз.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
4	Тема 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства Особливості потенціалу підприємства як об'єкта оцінки. Підприємство виступає товаром з усіма характерними для нього властивостями: корисністю для покупця, витратами на створення (формування). Поняття вартості та її модифікації. Формування вартості потенціалу	12	

	підприємства. Принципи оцінки потенціалу підприємства		
5	Тема 5. Методичний інструментарій оцінки потенціалу підприємства Загальна характеристика методичного інструментарію оцінки вартості потенціалу підприємства. Основні методичні підходи до оцінки вартості потенціалу підприємства. Процес та коефіцієнт капіталізації. Ставка дисконту та норма відшкодування капіталу. Класифікаційна характеристика інформації, яка приймає участь в оцінці потенціалу підприємства.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
6	Тема 6. Оцінка вартості нерухомого майна Особливості нерухомого майна як об'єкта оцінки. Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства. Порядок організації грошової оцінки землі по Україні. Особливості оцінки вартості землі та оцінки вартості будівель і споруд. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд. Оцінка вартості об'єктів нерухомості	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
7	Тема 7. Оцінка вартості машин і обладнання Об'єкт, цілі та особливості оцінки машин та обладнання. Необхідність і особливості оцінки техніко-технологічного потенціалу підприємства. Класифікація об'єктів оцінки. Вплив зносу на вартість машин та обладнання. Методичні підходи до оцінки машин і обладнання та їх особливості.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
8	Тема 8. Оцінка нематеріальних активів. Сутність і класифікація нематеріальних активів підприємства. Методологія оцінки вартості нематеріальних активів. Особливості оцінки	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних

	вартості нематеріальних активів. Оцінка ринкової вартості нематеріальних активів.		завдань. 5. Пройти тест в Moodle
9	Тема 9. Трудовий потенціал підприємства, формування та оцінка. Особливість та аналітична характеристика трудового (кадрового) потенціалу підприємства. Особливості вартісної оцінки кадрового потенціалу. Ефективність використання кадрового потенціалу. Основи управління трудовим потенціалом підприємства.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
10	Тема 10. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу). Необхідність, особливості та методичні підходи до оцінки вартості бізнесу. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови. Технологія застосування порівняльного підходу до оцінки вартості підприємства. Майнові методи оцінки вартості бізнесу.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Розв'язання практичних завдань 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
	Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотехнічному національному технічному університеті.

При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; правильність написання тестів; результати поточного опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань.

Таблиця 1

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів протягом семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати протягом семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Виконання практичних завдань	5	8 завдання	40	20 балів	20 балів
Поточне опитування	5	2 відповіді	10	5 балів	5 балів
Підготовка індивідуальних завдань	10	2 індивідуальні завдання	20	10 балів	10 балів
Тестування	3	10 тести	30	15 балів	15 балів
Разом			100 балів	50 балів	50 балів

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- самостійність виконання завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;

- знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;

- засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищий бал.

Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття.

При виконанні тестування здобувач виконує тест з теми дисципліни, який складається з 10 тестових питань, що оцінюються в 0,5 бали кожне.

При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати:

5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно; 4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки;

3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання; 2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання;

1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання;

0 балів - якщо завдання не виконано або виконано невірно.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів. Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Для переводу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у семестрову оцінку за національною шкалою та в залікову оцінку за шкалою ЄКТС використовується шкала.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Гавва В.Н., Божко Е.А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання. Київ: ЦНЛ, 2004. 224 с.

2. Економічне планування операційної діяльності підприємства: монографія/ І. Б. Скворцов, М. С. Псуй, Л. Р. Швед, М. В. Анісімова. - Львів: Магнолія 2006, 2025. 550 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [658:005.51/E45]

3. Залуцький І.Р., Цимбалюк В. М., Шевченко С. Г. Планування і діагностика діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Новий Світ – 2000, 2022. 320 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [658:[005.51+005.5/3-24-063895]
4. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: Науково-метод. посіб. Київ: Кондор, 2021. 300с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [658:005.336(075.8/І-20-964863]
5. Інтелектуальна власність в галузі комп'ютингу: підручник / О. Б. Вовк, В. В. Пасічник, Н. Б. Шаховська, В. С. Якушев ; за наук. ред. В. В. Пасічника. Львів. Новий Світ – 2000, 2023. 317 с. (Комп'ютинг). ЦНТУ. Читальний зал №2. [347.77/.78(075.8)/І-73]
6. Іщенко Н.А. Фінансовий потенціал організації виробництва [Електронний ресурс]: навч. посіб. Електрон. текстові дан.. - Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2021. 131 с ЦНТУ. Читальний зал №2. [658.14/.17(075.8)/І-98]
7. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Київ: ЦНЛ, 2005. 352 с.
8. Кривов'язюк, І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ. Кондор, 2023. 366 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [658:005.334(075.8/К82-290554]
9. Портна, О. В., Єршова Н. Ю., Юр'єва І. А. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Львів. Магнолія 2006, 2025. 283 с. ЦНТУ. Читальний зал №2. [658:005.334(075.8/П60-174532]
10. Потенціал підприємства: формування та оцінка конспект лекцій до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 6.03050401 «Економіка підприємства» / Укл. Ю.Н., Бондаренко, Л.В. Лебедева.- Кіровоград: КДТУ. 2007. 168с.
11. Потенціал і розвиток підприємства. Методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спеціальності 6.030504 Економіка підприємства / Сисоліна Н.П., Резніченко О.О. Кіровоград: КНТУ, 2015. 18с.
12. Управління ресурсами підприємства: Навч. посіб.; Під ред. Ю.М.Воровйова, Б.І.Холода. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 288с.
13. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І Потенціал підприємства: формування та оцінка. Навч. посібник. Вид.2-ге, без змін. Київ: КНЕУ, 2006. 316с.

Додаткові:

1. Гонтарева І.В. Оцінка системної ефективності підприємства. Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. № 3(19). С.73-81.
2. Петрова І.Л., Шпильова Т.І., Сисоліна Н.П. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди : монографія. Київ. КРОК, 2010. 320 с.
3. Савеленко Г.В., Сисоліна Н.П., Нісфоян С.С. Напрями підвищення ресурсного потенціалу підприємства. *Scientific Collection «InterConf»*, (36): with the Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays» (November 26-28, 2020) in Washington, USA: EnDeavours Publisher, 2020. (1495 p.) P. 77-79 <https://www.interconf.top/documents/2020.11.26-28.pdf>)
(<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/issue/view/26-28.11.2020/396>
4. Сисоліна Н.П. Управлінські інструменти відновлення економічного потенціалу суб'єктів ринку. Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку : монографія / за заг. ред. Н. В. Шандової. Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С., 2023. С.150-163
<http://kntu.net.ua/ukr/Struktura/Kafedri-universitetu/Ekonomiki-pidpriemnictva-ta-ekonomichnoyi-bezpeki2/Naukovo-doslidna-robota/Monografiyi>
https://drive.google.com/file/d/1LjB0gtTyv0zjmflY97ru4oAvtNNDV_00/view
5. Iryna Petrova, Nataliia Sysolina, Lesia Kononenko, Iryna Sysolina, Hryhorii Savelenko. [Increasing the Innovative Potential of the Enterprises of the Agro-Industrial Complex of](#)

Законодавчі та нормативні документи:

1. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств : затв. Наказом М-ва економіки України від 06.09.2006 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06>
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361 -20#n584>
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.ua>
5. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, Протокол №1 від серпня 2025 р.